

Bruselj, 6. junij 2018
(OR. en)

**Medinstitucionalna zadeva:
2018/0203 (COD)**

9620/18
ADD 1

JUSTCIV 132
EJUSTICE 65
COMER 50
CODEC 931
IA 166

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj: za generalnega sekretarja Evropske komisije:
direktor Jordi AYET PUIGARNAU

Datum prejema: 31. maj 2018

Prejemnik: generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN

Št. dok. Kom.: SWD(2018) 284 final

Zadeva: DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE POVZETEK OCENE UČINKA
Spremni dokument Predlog UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN
SVETA o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja
2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v
civilnih ali gospodarskih zadevah

V prilogi vam pošiljamo dokument SWD(2018) 284 final.

Priloga: SWD(2018) 284 final

Bruselj, 31.5.2018
SWD(2018) 284 final

DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE

POVZETEK OCENE UČINKA

Spremni dokument

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah

{COM(2018) 378 final} - {SEC(2018) 271 final} - {SWD(2018) 285 final}

Povzetek
Ocena učinka Predlog UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA <u>o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah</u>
A. Nujnost ukrepanja
Zakaj? V čem je težava?
<p>Uredba na ravni EU uvaja sistem za neposredno in hitro posredovanje in izvršitev zaprosil za pridobivanje dokazov med sodišči v civilnih in gospodarskih zadevah. Določa tudi natančna merila glede oblike in vsebine takšnih zaprosil. Zlasti je uredba nadomestila zapleten sistem, ki ga uporabljajo države članice na podlagi Haaške konvencije, s sodobnim sistemom neposrednih stikov med sodišči (pošiljanje zaprosil in pridobljenih dokazov). Trenutno ima približno 3,4 milijona civilnih in gospodarskih sodnih postopkov v EU čezmejne posledice. V mnogih od teh zadev je pridobivanje dokazov zelo pomembno za pravilno delovanje pravosodja.</p> <p>Trenutno so stiki med organi, določenimi z Uredbo, še vedno skoraj izključno v papirni obliki, kar ima negativne učinke na stroške in učinkovitost. Poleg tega se videokonferenca za zaslišanja v drugi državi članici uporablja le redko. Ta pobuda obravnava potrebo po posodobitvi zakonodaje in uporabi sodobne tehnologije pri čezmejnem pridobivanju dokazov. Obenem obravnava nekatere vrzeli v Uredbi, ki so bile ugotovljene z oceno njenega delovanja. Navedene vrzeli povzročajo tri glavne kategorije težav:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zamude in stroški za državljane, podjetja in države članice, – pomanjkljivosti pri varstvu procesnih pravic in – pravna zapletenost in negotovost. <p>Tretja točka vključuje dvomnost nekaterih neopredeljenih osnovnih pojmov iz Uredbe in pomanjkanje jasnosti, ki izhaja iz neobvezne narave Uredbe, ki dopolnjuje nacionalno pravo.</p> <p>Zainteresirane strani, na katere bo vplival predlog, so državljani in podjetja kot stranke v sodnem postopku, javne uprave in pravosodni organi držav članic ter pravni strokovnjaki (zlasti sodniki in odvetniki).</p> <p>Ta pobuda je tesno povezana s pobudo o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah (vročanje pisanj), ki ga ureja Uredba (ES) št. 1393/2007. Obe pobudi pa sta tesno povezani s splošno prednostno nalogo Komisije glede digitalizacije in e-pravosodja in sledita zgledu vzporednega dela na področju kazenskega pravosodja (e-dokazov), da bi ustvarili enake konkurenčne pogoje na področju kazenskega in civilnega pravosodja. Pobudi temeljita na obstoječih rezultatih in pravnih standardih EU, kot sta e-CODEX ter uredba eIDAS, ter izkoriščata njihov potencial.</p>
Kaj naj bi prinesla ta pobuda?
<p>Politični cilj te pobude je izboljšati nemoteno delovanje območja svobode, varnosti in pravice ter notranjega trga. To naj bi se doseglo s povečanjem učinkovitosti in hitrosti sodnih postopkov in z zagotovitvijo pravilnega delovanja pravosodja v primerih s čezmejnimi posledicami. Pobuda bo ta cilj zlasti dosegla s prilagoditvijo zakonodaje tehničnemu razvoju in z izkoriščanjem prednosti digitalizacije in videokonferenc. Pobuda bo povečala pravno varnost, tako da bo pojasnila: (1) nekatere osnovne koncepte in (2) razmerje med Uredbo in nacionalno zakonodajo. To bo preprečevalo zamude in nepotrebne stroške za državljane, podjetja in javne uprave ter obravnavalo pomanjkljivosti pri varovanju procesnih pravic strank.</p>
Kakšna je dodana vrednost ukrepanja na ravni EU?
<p>Pobuda ima jasno dodano vrednost na ravni EU, saj bo izboljšala učinkovitost in hitrost sodnih postopkov, in sicer s poenostavitvijo in pospešitvijo mehanizmov za sodelovanje pri pridobivanju dokazov. To bo izboljšalo delovanje sodstva v zadevah s čezmejnimi posledicami. Zaradi narave sodelovanja med državami članicami glede čezmejnega pridobivanja dokazov tega ni mogoče učinkovito regulirati na ravni vsake države članice posebej.</p>

B. Rešitve

Katere zakonodajne in nezakonodajne možnosti politike so se upoštevale? Ali ima katera od njih prednost? Zakaj?

Preučenih je bilo več možnosti, od nezakonodajnih ukrepov do zakonodajnih ukrepov z različno zastavljenimi cilji.

Prednostna možnost je sveženj politik, ki vključuje več ukrepov:

- vzpostavitev CEF eDelivery (e-CODEX) kot privzeti kanal za elektronsko komunikacijo in izmenjavo dokumentov;
- spodbujanje sodobnih načinov pridobivanja dokazov (npr. videokonference, telefonske konference in druga sredstva za komuniciranje na daljavo) kot privzeti pristop, če je treba osebo zaslišati iz druge države članice, vendar s primerno prožnostjo (možne izjeme, med drugim glede na razpoložljivost opreme na sodišču) in pobudami (prek financiranja nacionalnih projektov) za države članice, da usposobijo sodišča z videokonferenčnimi zmogljivostmi;
- odprava pravnih ovir za sprejemanje elektronskih (digitalnih) dokazov;
- povečanje pravne varnosti z vključitvijo dodatnih sredstev za čezmejno pridobivanje dokazov v uredbo, saj je to pogosto izven njenega področja uporabe, vključno s pridobivanjem dokazov prek diplomatskih ali konzularnih predstavnikov;
- obravnavanje različnih razlag pojma „sodišče“, tako da se nadomesti s splošno opredelitvijo kot „pravosodni organ“;
- komunikacija o pomembnosti enotnih standardov, določenih z uredbo (poenostavljeni postopki, enak standard varstva pravice udeleženih strank);
- dobre prakse za pristojna sodišča, da bi jim pomagale pri pravilni uporabi postopkov brez odlašanja in
- ozaveščanje sodišč in drugih pravnih strokovnjakov o neposrednem kanalu za pridobivanje dokazov v skladu z Uredbo.

Kdo podpira katero možnost?

Zainteresiranim stranem je bilo postavljeno vprašanje o njegovem sodelovanju v čezmejnih sodnih postopkih in njihovih preferencah. 73 % se jih je udeležilo čezmejnih sodnih postopkov, medtem ko jih je približno 20 % doslej že uporabilo Uredbo (ES) št. 1206/2001. Natančneje, 65 % sodelujočih v javnem posvetovanju je močno podprlo uporabo sodobnih načinov pridobivanja dokazov, kot so videokonference (namesto da je oseba povabljena pred tuje sodišče), ali se je zanjo zavzemalo. Večina se je strinjala, da se videokonference vse pogosteje uporabljajo v čezmejnih postopkih, zato bi bilo treba oblikovati evropske standarde tako, da bodo zagotavljali, da je takšno zaslišanje v največji meri podobno osebnemu zaslišanju. Podpora digitalizaciji je bila še zlasti močna; skoraj je bilo doseženo soglasje, da bi moralo elektronsko komuniciranje postati privzet način komunikacije med organi/agencijami, ki so vključeni v čezmejno pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah, in sicer 61 % sodelujočih se je s tem strinjalo, 39 % pa se je deloma strinjalo. Izražena je bila tudi široka podpora razširitvi pojma „sodišče“.

C. Učinki prednostne možnosti

Kakšne so koristi prednostne možnosti (če obstaja, sicer glavnih možnosti)?

Sveženj najprimernejših politik bi povečal učinkovitost in pravno varnost ter zmanjšal zamude in stroške za zainteresirane strani, ki so udeležene v zadevah, pri katerih se dokazi pridobivajo prek meja. Natančneje, uporaba elektronske komunikacije in videokonferenc za mehanizme iz Uredbe bi povečala njihovo učinkovitost. Z naložbami v tehnično infrastrukturo in postopke naj bi po pričakovanjih sodni postopki postali učinkovitejši, stroški pa se bodo zmanjšali. Več pojasnil in dodatkov bi povečalo pravno varnost (npr. opredelitev dodatnih kanalov za pridobivanje dokazov ter pojasnitev pojmov „sodišče“ in „pridobivanje dokazov“), prav tako pa bodo k temu pripomogla ozaveščanje in nove smernice. Učinkovitost čezmejnih sodnih postopkov bi se izboljšala, s čimer bi se zmanjšala bremena za državljane in podjetja. Pojasnila, dodatne smernice in ozaveščanje bi pomagala zmanjšati zamude. Ukrep naj bi izboljšal dostop do pravnega varstva in varstva pravic strank, delno z zmanjšanjem zamud, delno pa zato, ker naj bi povečal število zadev, v katerih se uporablja Uredba. Na splošno

naj bi sveženj politik prinesel koristi za državljane in podjetja, zlasti v obliki nedenarnih koristi, kot so boljši dostop do sodnega varstva, svoboda izbire (izbira načina čezmejnega pridobivanja dokazov, ki jim najbolj ustreza), in manjšega stresa v sodnem postopku.

Kakšni so stroški prednostne možnosti (če obstaja, sicer glavnih možnosti)?

Sveženj politik naj bi prinesel koristi za državljane in podjetja, ki so udeleženi v čezmejnih postopkih. Večja pravna varnost ter hitrejši in cenejši postopek bi pomagala spodbuditi državljane in podjetja, ki so udeleženi v čezmejnih transakcijah, ter bi tako povečala čezmejno poslovanje in krepila delovanje notranjega trga. E-CODEX in videokonference bi za države članice povzročili nekaj stroškov, vendar so ti enkratni, koristi pa bi bile stalne in bi prinesle prihranke (npr. stroški so manjši za zaslišanje priče prek videokonference kot osebno). Z večjo digitalizacijo pravosodja na splošno bi se zmanjšali tudi stroški, povezani posebej s to uredbo. Na splošno bi koristi nedvomno odtehtale stroške. Podjetja bi kot stranke v sodnem postopku tudi pridobila koristi z izboljšavami. Drugi učinki bi bili dokaj nevtralni.

Kakšen bo vpliv na podjetja, MSP ter mikropodjetja?

Sveženj najprimernejših politik bi podjetjem, ki sodelujejo v čezmejnih sodnih postopkih, prinesel koristi, in sicer z okrepljeno pravno varnostjo v zvezi s pravilnim delovanjem čezmejnih postopkov ter hitrejšimi in cenejšimi postopki. Za podjetja, ki delujejo v dejavnostih, pomembnih pri pridobivanju dokazov, se prihodki lahko razlikujejo glede na vrsto dejavnosti: ponudnikom storitev svetovanja na področju IT ter ponudnikom internetnih in telekomunikacijskih storitev se obetajo koristi, medtem ko bi lahko bilo manj potreb po poštnih storitvah, če se bodo nadomestile z elektronsko komunikacijo. Skupni gospodarski učinek na ponudnike storitev naj bi kljub temu ostal nevtralen, saj naj bi imeli negativni in pozitivni učinki na različne vrste podjetij enak obseg. Vendar pa se bo v samih postopkih povečala učinkovitost.

Ali bo prišlo do znatnih učinkov na nacionalne proračune in uprave?

Predlagani sveženj ne bo povzročil znatnih stroškov za nacionalne uprave, hkrati pa naj bi nastali tudi prihranki. Javni organi držav članic naj bi po pričakovanjih imeli koristi od nižjih stroškov v zvezi s poštnimi storitvami in upravnimi nalogami, prihranka časa zaradi učinkovitejših pravnih postopkov ter zmanjšanja upravnih bremen in stroškov dela. Uvedba projekta e-CODEX ter organizacija videokonferenc in druge komunikacije na daljavo bi povzročili nekaj stroškov, prav tako pa bi zmanjšali stroške na področju poštnih storitev v prihodnosti. Poleg tega bi bili nekateri stroški porazdeljeni med Evropsko komisijo in državami članicami, npr. s sofinanciranjem.

Bo imela pobuda druge pomembnejše učinke?

Predlagani sveženj bi pozitivno vplival na pravosodno sodelovanje in krepil medsebojno zaupanje med državami članicami. Sveženj bi v okviru e-pravosodja zagotavljal tudi boljše poznavanje ustreznih metod in stroškov za zagotavljanje hitrih in učinkovitih postopkov pri čezmejnem pridobivanju dokazov. Izboljšal bi pravno varnost in dostop do pravnega varstva z izboljšanjem pravic strank v postopku. Poleg tega bi zadostil potrebi po posodobitvi javne uprave (vključno s sodišči), doseganju čezmejne interoperabilnosti in omogočanju lažjega povezovanja z državljani, v skladu s strategijo za enotni digitalni trg in strategijo za e-vlado.

D. Spremljanje

Kdaj se bo politika pregledala?

Učinek predlagane pobude bo ocenjen v poročilu, ki ga bo pripravila Komisija 5 let po začetku veljavnosti spremenjenega instrumenta.